

DĚJINY PSYCHOLOGIE

DĚJINY ČESKÉ PSYCHOLOGIE

JAN AMOS KOMENSKÝ (1592-1670)

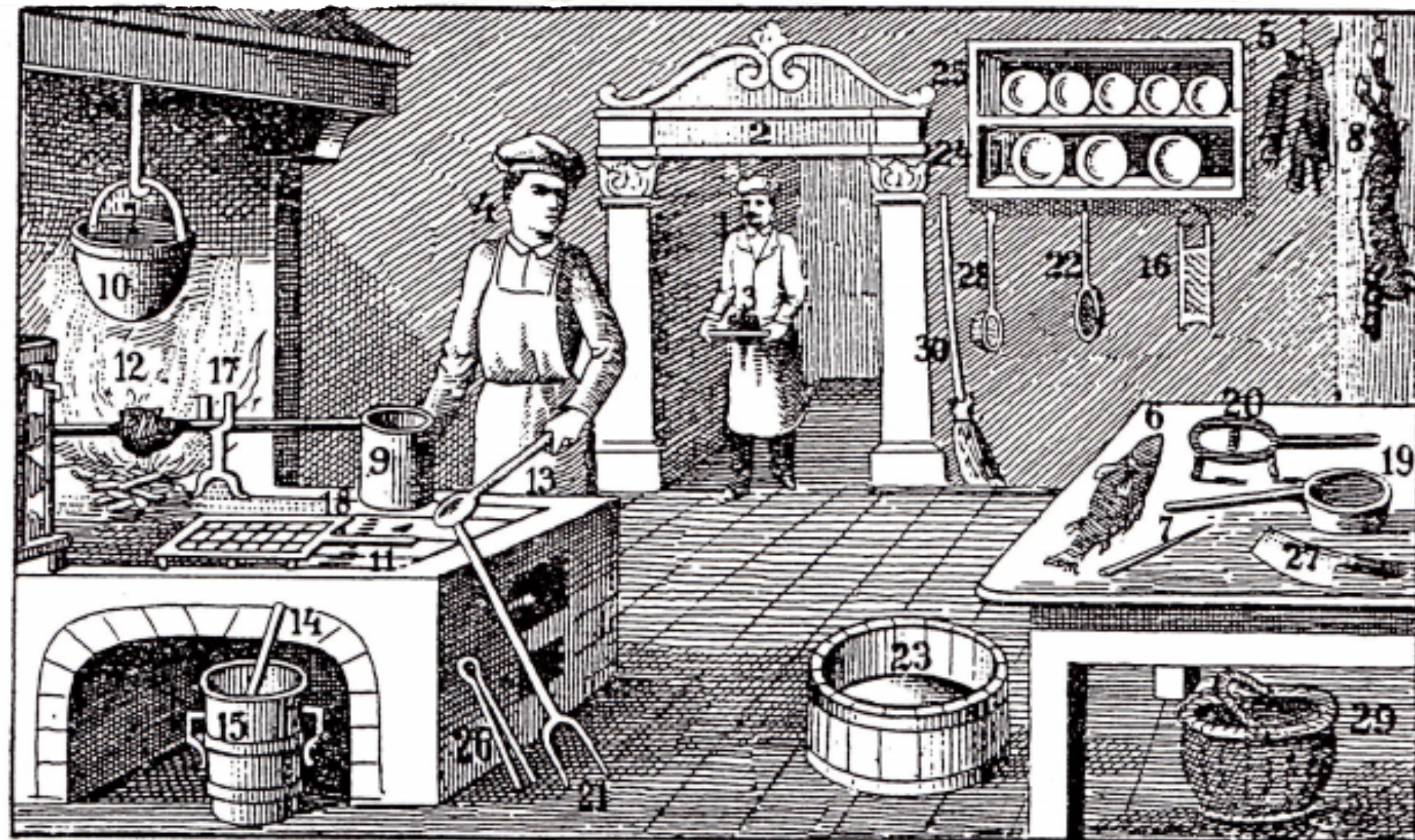
- předchůdce vývojové a pedagogické psychologie
- koncepce výchovy
- škola hrou
- periodizace vývoje

*Všichni na jednom jevišti velikého světa stojíme,
a cokoliv se tu koná, všech se týče.*

DVĚŘE JAZYKŮ OTEVŘENÉ

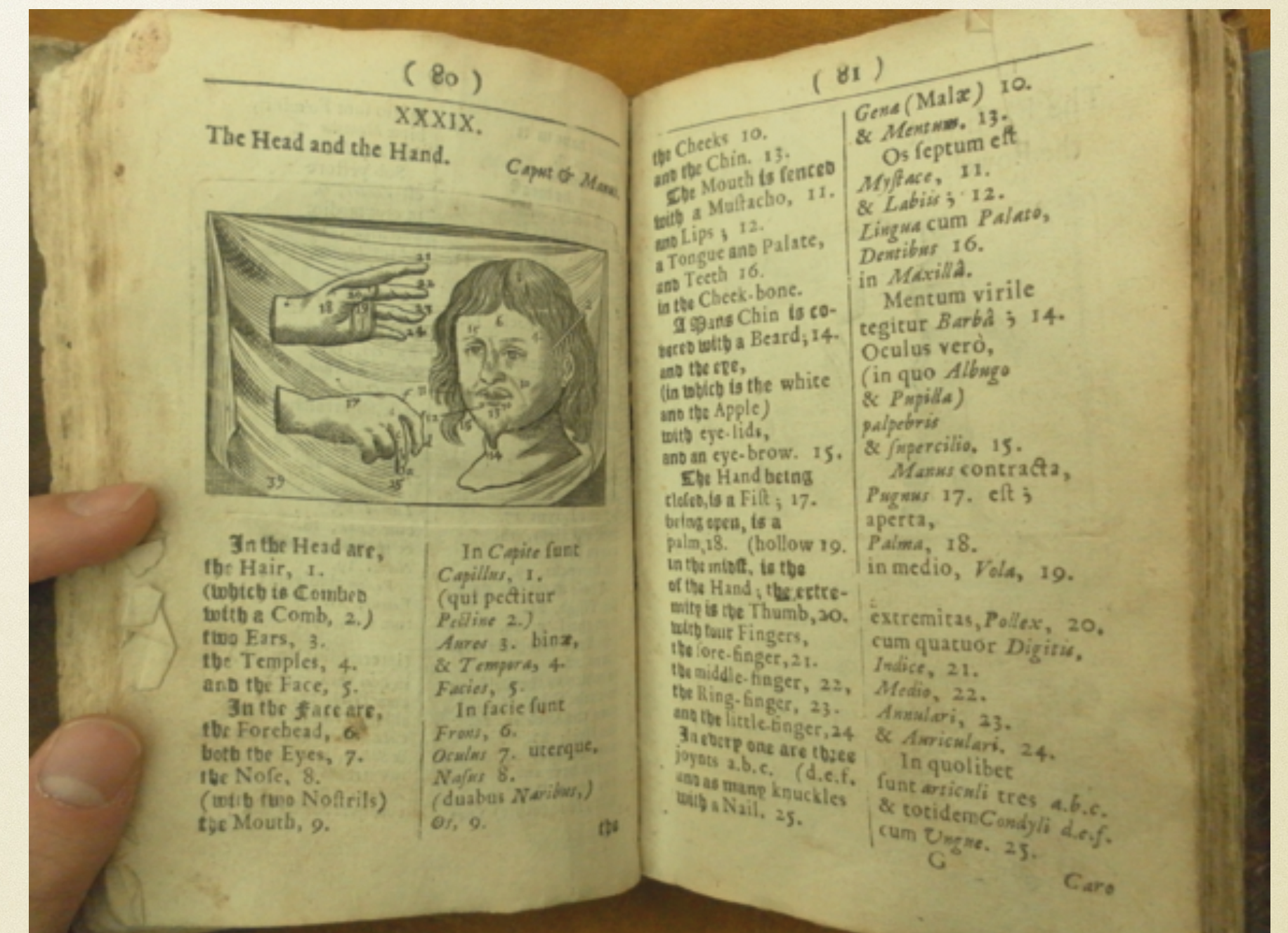
(PRVNÍ VYDÁNÍ 1631, ČESKY 1633)

LXI.

Res coquinaria.	Cookery.	Das Kochwerk.	L'Art de cuisine.	Kuchařství.	A főzés.
Coqus ¹⁾ e cella penaria ²⁾ promit obsonia ³⁾ et coquit cum puero culinario ⁴⁾ varios cibos.	The cook ¹⁾ brings forth provisions ³⁾ out of the larder ²⁾ and with the chef ⁴⁾ makes various meats.	Der Koch ¹⁾ nimmt aus der Speisekammer ²⁾ Esswaaren ³⁾ und kocht mit dem Küchenjungen ⁴⁾ verschiedene Speisen.	Le cuisinier ¹⁾ tire du garde-manger ²⁾ les aliments comestibles ³⁾ et prépare avec le garçon de cuisine ⁴⁾ différents plats.	Kuchař ¹⁾ ze špižirny ²⁾ vybírá vařivo ³⁾ a vaří s kuchťkem ⁴⁾ rozličná jídla	A szakács ¹⁾ az élőkamrából ²⁾ kiválasztja a főznivalót ³⁾ és megfőzi a kuktával ⁴⁾ együtt a különböző ételeket.

ORBIS PICTUS (PRVNÍ VYDÁNÍ 1658)

(80)
XXXIX.
The Head and the Hand. Caput & Manu.

In the Head are,
the Hair, 1.
(which is Combed
with a Comb, 2.)
two Ears, 3.
the Temples, 4.
and the Face, 5.
In the face are,
the Forehead, 6.
both the Eyes, 7.
the Nose, 8.
(with two Nostrils)
the Mouth, 9.

In Capite sunt
Capilli, 1.
(qui pectitur
Pectine 2.)
Aures 3. binæ,
& Tempus, 4.
Facies, 5.
In facie sunt
Frons, 6.
Oculus 7. uterque.
Nasus 8.
(duabus Naribus.)
Os, 9.

the Cheeks 10.
and the Chin, 13.
The Mouth is fenced
with a Moustacho, 11.
and Lips, 12.
a Tongue and Palate,
and Teeth 16.
in the Cheek-bone.
The Chin is covered
with a Beard, 14.
and the eye,
(in which is the white
and the Apple)
with eye-lids,
& an eye-brow, 15.

The Hand being
closed, is a Fist, 17.
being open, is a
palm, 18. (hollow 19.
in the midst, is the
of the Hand, the extre-
mity is the Thumb, 20.
with five Fingers,
the fore-finger, 21.
the middle-finger, 22,
the Ring-finger, 23.
and the little-finger, 24.
In every one are three
joints a.b.c. (d.e.f.
and as many knuckles
with a Nail, 25.

(81)
Gena (Malar) 10.
& Mentum, 13.
Os septum est.
Mystace, 11.
& Labiis, 12.
Lingua cum Palato,
Dentibus 16.
in Maxilla.
Mentum virile
tegitur Barbâ, 14.
Oculus verò,
(in quo Albugo
& Pupilla)
palpebris
& supercilio, 15.
Manus contracta,
Pugnis 17. est
aperta,
Palma, 18.
in medio, Vola, 19.

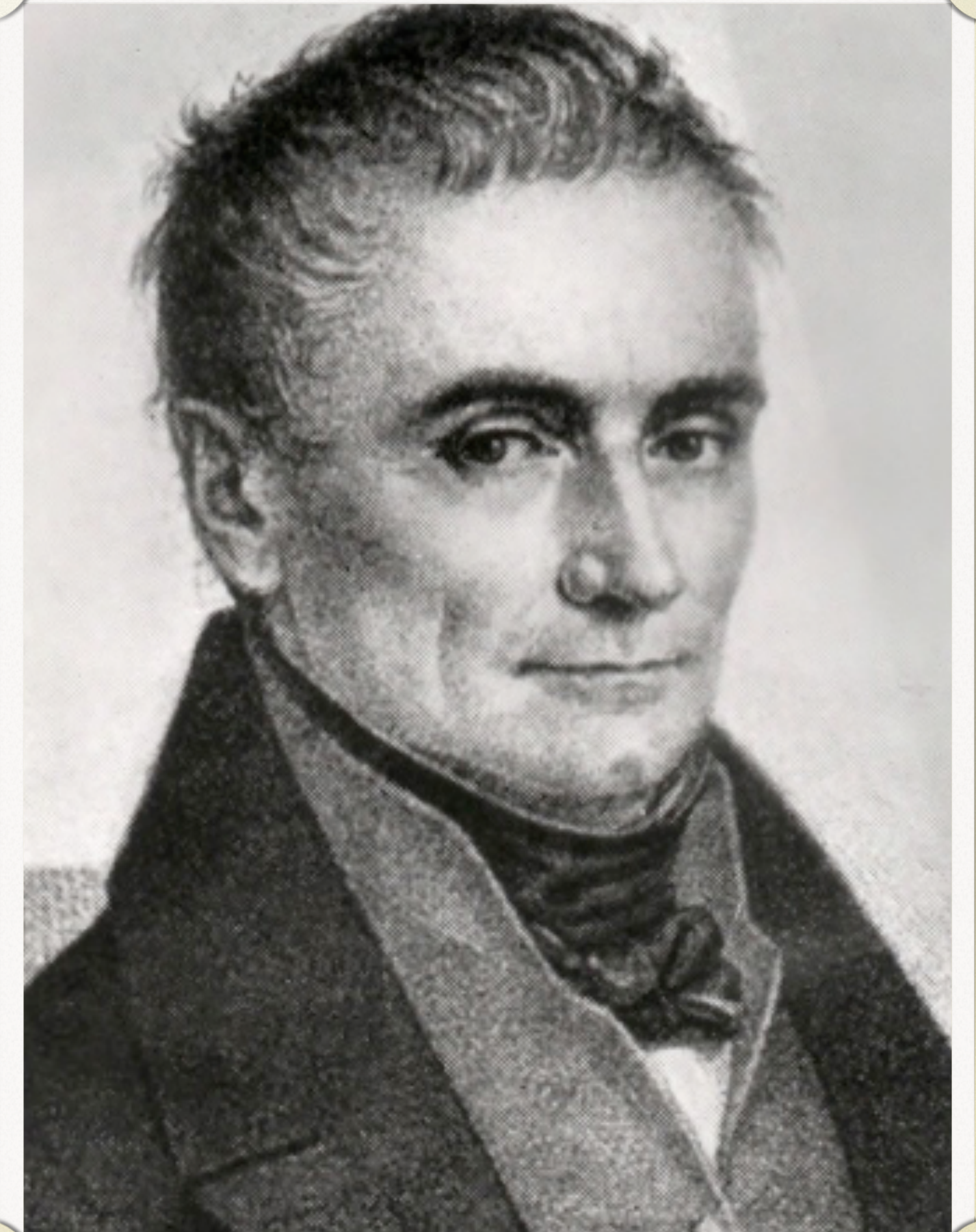
extremitas, Pollex, 20.
cum quatuor Digitis,
Indice, 21.
Medio, 22.
Annulari, 23.
& Auriculari, 24.
In quolibet
sunt articuli tres a.b.c.
& totidem Condyli d.e.f.
cum Ungue, 25.
G

Caro

JAN EVANGELISTA PURKYNĚ

(1787-1869)

- fyziolog, anatom, biolog, básník, filozof
- založil Fyziologický ústav UK (1851)
- dodnes platné objevy; Purkyňova vlákna, Purkyňovy buňky, Purkyňův jev ...
- sestrojil kinesiskop - předchůdce filmu

- 1857 “*O spánku, snech a stavech příbuzných*” - zdůraznění osvěžující a léčivou funkci snů pro duševní rovnováhu.
- 1864-66 “*Individuální duševní ústrojí člověka*” rozdělení na dvě metody zkoumání lidské psychiky - antropologickou a psychologickou, třetí pak byla fenomenologická.

TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK (1850-1937)

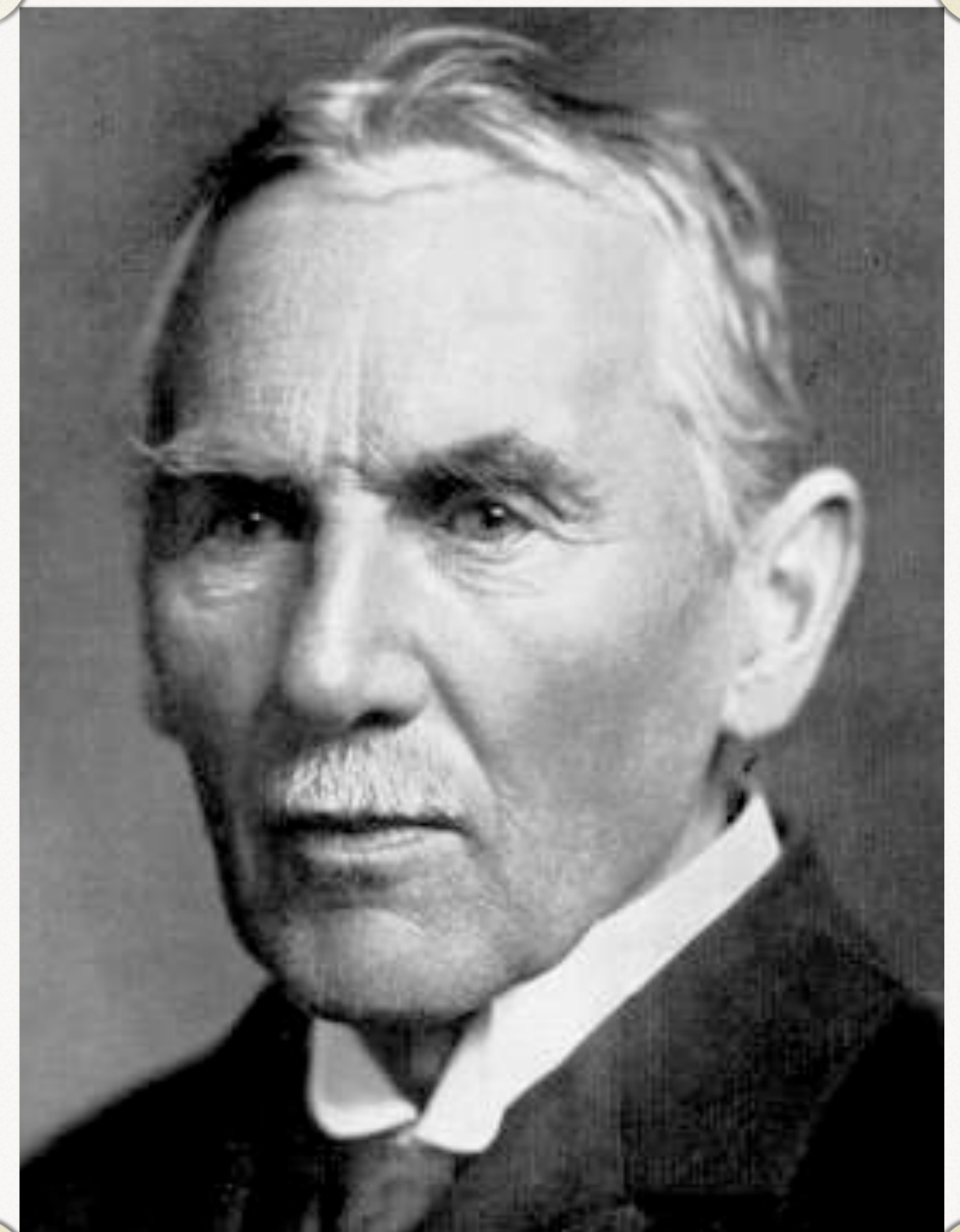
- politická psychologie
- pozorování politických partnerů i protivníků
(rozbor Hitlerovy osobnosti)
- hypnóza, funkce nápodoby

„Mravní ideály napodobujeme vědomě a nevědomě. Nenuďme svěřenců svých dlouhými kázáními, žijme tak, jak chceme, aby žili oni, a nemůžeme-li sami tak žít, pak alespoň dávejme jim vznešené vzory za příklad [...] o ostatní postará se snad mechanismus – nápodoba.“

FRANTIŠEK KREJČÍ

- Krejčí byl především vůdčím představitelem českého pozitivismu.
- Poznat můžeme jen to, co se nám jeví ve zkušenosti.
- Duševní jevy považoval, opíraje se o psychofyzický paralelismus, za uvědomělé reakce organismu. Z tohoto důvodu odmítal jak pojem duše, tak i podvědomí a nevědomí.

BRNĚNSKÁ PSYCHOLOGICKÁ ŠKOLA

- 30. léta 20. století, krátce i po válce
- navazuje na berlínskou i lipskou školu gestalt psychologie
- zkoumání geneze psychických procesů
- Psychologie: Časopis pro teoretickou a užitou psychologii (vycházel 1935-1949)

MIHAJLO ROSTOHAR (1878-1966)

- zakladatel první české psychologické laboratoře, PsÚ FF MU a brněnské psychologické školy
- v Brně založil a redigoval časopis Psychologie
- celostní psycholog
- obecná psychologie, psychologie dítěte, sociální a politická psychologie

Dr. M. Rostohar

MIHAJLO ROSTOHAR

DÍLO

- **Studie z vývojové psychologie.** Brno: Filosofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1928, 118 s.
- **Psychologie jako věda o subjektivní skutečnosti.** Brno: Nákladem Společnosti pedagogického musea, 1950.
- **Psychologické základy počátečního čtení s praktickým návodem ke čtení.** Brno: [Mihajlo Rostohar], 1934.
- **Theorie hypothetického soudu.** Praha: Alois Wiesner, 1910, 121 s. (společně s Karlem Vonráškem).
- **Význam pádů s hlediska psychologického.** Česká republika: S.n., 19. s.
- **Dětská obrazivost a její vývoj.** [S.l.]: S.n., 19, 38 s.

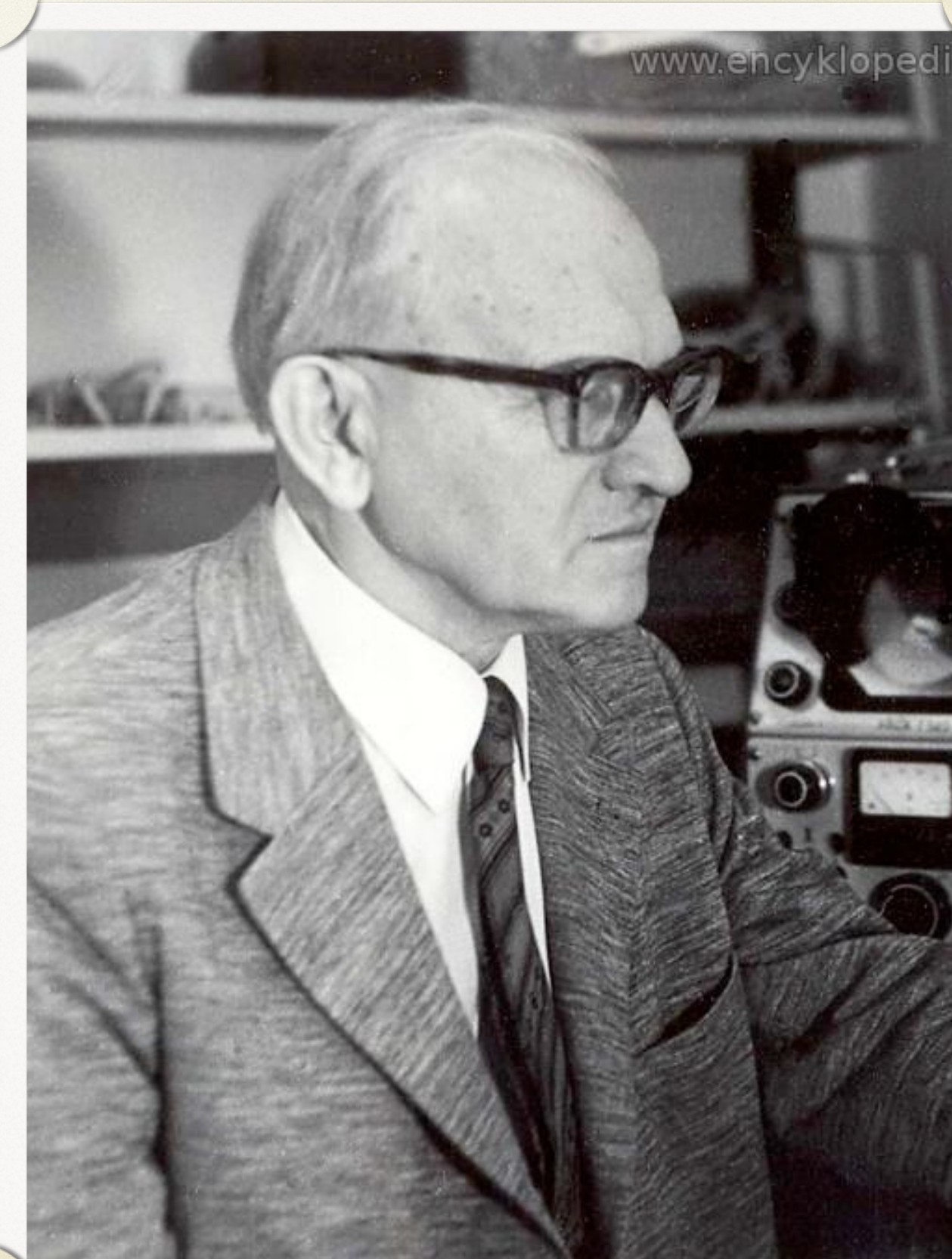
FERDINAND KRATINA (1885-1944)

- čelný představitel české celostní a tvarové psychologie
- výzkumy eidetické vlohy u dětí a mládeže
- 1941 Osobnost, charakteristika statické i dynamické struktury
- 1942 Typ a typologie
- 1947 Psychologie

VILÉM CHMELAŘ (1892-1988)

- empirické zkoumání pozornosti – optické/akustické
- spoluzakladatel českého psychologického poradenství (v rámci Moravy 70 poraden pro volbu povolání)

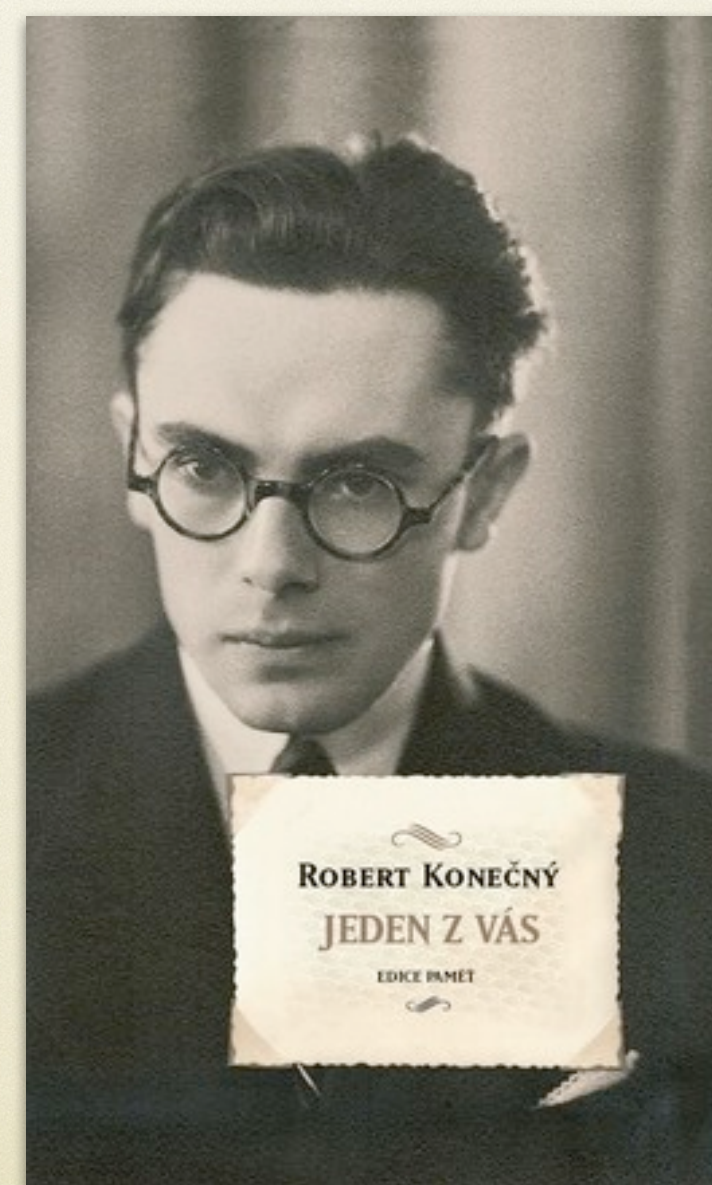
LUDMILA KOLÁŘÍKOVÁ (1909-1968)

- vývojová psychologie - předškolní věk
1942 Psychologie dítěte. Duševní vývoj dítěte předškolního věku
- vývoj zrakových představ, myšlení
- problematika psychologie stárnutí

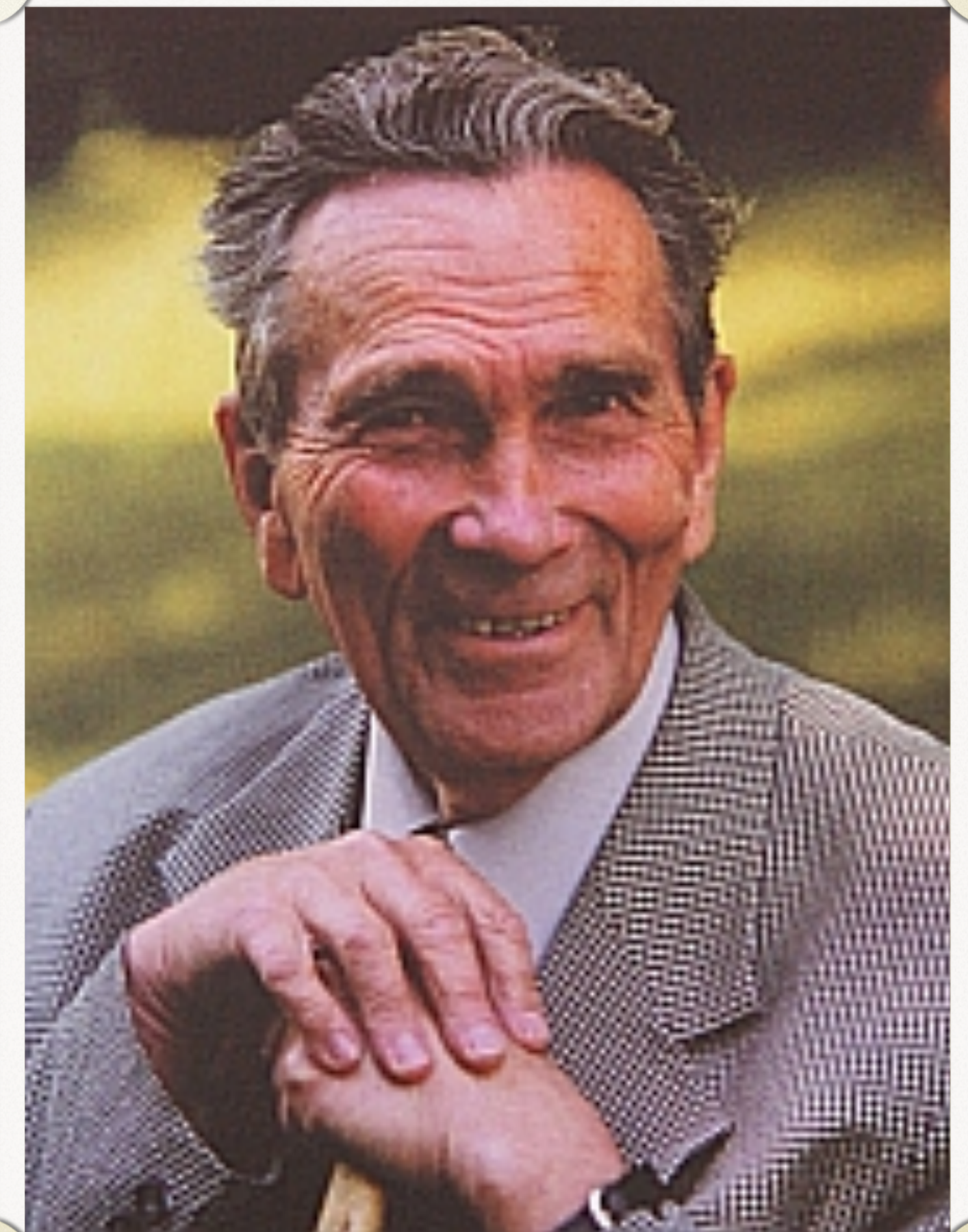
ROBERT KONEČNÝ (1906-1981)

- filozof, spisovatel
- klinický psycholog, psychoterapeut

ZDENĚK MATĚJČEK (1922-2004)

- vývojová psychologie
- s MUDr. Langmeierem výzkumy **psychické deprivace** v dětství
- spoluzakladatelem tzv. SOS dětských vesniček

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Hoskovec, J., Hoskovcová, S. (2000). Malé dějiny české a středoevropské psychologie. Praha: Portál.
- Hoskovec, J. (1997). T. G. Masaryk a politická psychologie. Vesmír 76, 87.
<http://www.vesmir.cz/clanek/t-g-masaryk-a-politicka-psychologie>

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Švancara, J. (2006). Peripetie v historii Psychologického ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. In: Sborník příspěvků přednesených k 80. výročí založení Psychologického ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. 1. vyd. Brno: Psychologický ústav FF MU, s. 4-18.